

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. IV. Vtrum Misse sacrificium valorem habeat propitiatorium ad
obtinendam remissionem peccatorum, & impetrativum pro obtinendis à
Deo beneficiis, & quomodo illos effectus causet?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

dicatur, Judam sacrificium pro mortuis, offerendum curasse; ejusque factum Scriptura laudans, subdit: *Sancta ergo & salubris est cogitatio, pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur*: Ergo à fortiori in legem nova sacrificium pro defunctis offerri potest. Unde Tridentinum sessione 25. in Decreto de purgatorio ait, *Animas in purgatorio detentas, fidelium suffragiis, potissimum verò acceptabilis Altaris sacrificio, juvari*. Item Chrysostomus homil. 3. in Epistolam ad Philipenses prope finem: *Non frustra (inquit) instituerunt Apostoli, ut cum tremenda mysteria celebrantur, fieret eorum commemoratio qui ex hac vita decesserunt*. Sciebant enim magnum inde lucrum, multamque utilitatem eis provenire. Cum enim ad sit populus universus, & collegium Sacerdotale manus attollat, & coram posita sit tremenda hostia, quo modo iram Dei non placabimus pro illis orantes.

75 Tertia pars quæ assertit illud non posse offerri pro damnatis, aut pro parvulis defunctis absque baptismo, non minus evidens est, cum damnati, utpote in termino existentes, nullius sint remissionis capaces, ut ostendimus in Tractatu de peccatis, illique nec actu nec potentia sint membra Christi. Unde cap. Pro absentibus 13. quæst. 2. prohibetur orare pro damnatis. Nec obstant aliqua exempla quæ afferri solent de anima Trajani, precibus S. Gregorij ab inferis liberata, & de aliis Gentilibus in vitam revocatis, ac tandem salvatis; nam hæc, vel apocrypha sunt, vel cum sint contra communem legem à Deo statutam, non sunt in exemplum adducenda.

76 Ultima denique pars quæ affirmat pro beatis Missæ sacrificium posse offerri, id est in eorum honorem, seu in gratiarum actionem pro gloria quæ donati sunt, & fruuntur in cælis, patet ex variis orationibus Ecclesiæ in Missa recitatis, ut ex oratione secreta Missæ de S. Bartholomæo, ubi sic dicitur: *Quasumus Domine, ut eius auxilio tuabeneficia capiamus, pro quo tibi laudis hostias immolamus*.

ARTICVLVS IV.

Utrum Missa sacrificium valorem habeat propitiatorium ad obtinendam remissionem peccatorum, & imperativum pro obtinendis à Deo beneficiis, & quomodo illos effectus causet.

77 Dico primò, sacrificium Missæ propitiatorium esse, & ad remissionem peccatorum mortalium & venialium, ac poenarum pro eis debitarum valere. Conclusio est certa de fide, ac definita in Tridentino sess. 22. cap. 2. ubi sic dicitur: *Docet Sancta Synodus sacrificium istud verè propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut si cum vero corde & recta fide, cum metu & reverentia, contriti & poenitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno*. Huius quippe oblatione placatus Dominus, gratiam & donum poenitentiae concedens, crimina & peccata etiam ingentia dimittit. Et can. 3. *Si quis duxerit Missa sacrificium, tantum esse laudis & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii in cruce peracti, non autem propitiatorium, anathema sit*.

78 Ratio etiam suffragatur: Nam ut dicitur ad Hebræos 5. Omnis Pontifex constituitur, ut offe-

rat sacrificia pro peccatis: Ergo cum Sacramentum novæ legis non nisi Missa sacrificium offeratur, illud tanquam propitiatorium pro peccatis obpulo; Sacerdos enim, ut ibidem ait Apostolus, debet quemadmodum pro populo, ita etiam & pro semetipso offerre pro peccatis. Unde in Liturgia D. Jacobi Minoris dicitur, *Offerimus tibi nostrum sacrificium pro peccatis nostris & quædam*. Et Cyprianus serm. de Cæna Domini, sic charitatem esse holocaustum ad purgandas iniquitates. Et certè, si propter sacrificium tantum & arietum, junctum precibus Job, Deus peccata remisit Eliphæ Themanitæ, & eius locum, ut dicitur Job 42. quanto credibilis est, Deum sacrificium in quo unigeniti ac dilectissimi filii corpus ipsi immolatur, acceptate infallibiliter similem effectum; Unde Chrysostomus homil. 3. de incomparabili natura Dei, verè finem, ait quod sicut homines ramos oleæ arboris gerentes, vere Reges consueverunt, eoque arboris rami, quod accordiam commemorant & humanitatem sic Augustinus (dum Missa sacrificium celebrant) propter oleaginis corpus Domini ipsum prædicant, reges pro genere humano, quasi dicant: *Pro his Domine rogamus, quos in adeo dilexisti, ut propter nos salutem mortem obires, animam in cruce efflatis; Pro his supplicamus, pro quibus ipse tantum largum est caritatem: pro his oramus, pro quibus corpus hoc commisit*.

C Tandem sic concludit: *Hincque magis animam adversus, fratres charissimos, omnes temporales Ecclesiam properemus, ut Dominum ad misericordiam invitemus, & tempestivè ad mentem gratiam comparemus*. Nec solum pro mortalium, sed etiam pro venialium remissione valet Missa sacrificium: Im quia huic mirabili sacrificio concedendum est, ut omne quod sacramentalibus tribuitur sacramentalia vero habent vim remittendi culpas veniales, ut dicimus in Tractatu de poenitentia. Tum etiam quia cum in lege Moisaica essent quædam beneficia quæ exiabant infallibiliter ab immunditiis legalibus, videtur lex gratia habere de dote, quod sacrificium quod expiet à culpis levibus & venialibus quæ quotidie committimus. Unde Can. *Utrum de consecrat. dist. 2. Missa sacrificium quotidie iterari dicitur: Quia quoties peccamus, peccatis sine quibus mortalis infirmitas videri non potest, qualia sunt venialia*.

D Dico secundo, Missæ sacrificium causare remissionem peccatorum mortalium ex opere operato, non quidem immediatè & directè, sicut sacramenta causant gratiam, sed indirectè tantum & mediatè, impetrando scilicet à Deo auxilium, quo homo excitetur ad contritionem, & remissionem cum sacramento, quorum vi immediatè remissio peccatorum obtineatur.

E Prima pars probatur contra S. atem, Serram, & alios, qui negant Missæ sacrificium causare remissionem peccatorum ex opere operato. Ille effectus causatur ex opere operato ab isto sacrificio, quæ causatur ex sola dignitate Sacerdotis, ut ejus pro quo offertur: Sed remissio peccatorum mortalium hoc modo causatur à sacrificio Missæ. Ergo tale sacrificium etiam causat ex opere operato. Major patet, in hoc enim distinguitur effectus, ex opere operato, ab effectu ex opere operato, quod ille datur intuitu meritorum Christi, & ex institutione ipsius, quia merita sua talia vel illa operi

operi applicavit : iste verò datur intuitu meriti facientis opus. Minor verò probatur ex Tridentino sess. 22. cap. 2. ubi sic dicitur : *Quoniam in divinis hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incrementum immolatur, qui in ara crucis semel seipsum cruento obtulit, declarat Sancta Synodus, sacrificium istud verè propitiatorium esse &c.* Hujus quippe oblatione placatur Dominus, gratiam & donum penitentia concedens, crimina & peccata etiam ingentia dimittit. Una enim eademque est hostia, idem nunc offerens, Sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. Sed quod convenit sacrificio ratione rei oblatae, & principalis offerentis, convenit ipsi ratione propriæ dignitatis : Ergo remissio peccatorum mortalium causatur à sacrificio Missæ, ex sola dignitate sacrificij, independentè à merito vel dignitate Sacerdotis offerentis, aut ejus pro quo offertur.

21. Secunda pars conclusionis, quæ assertit Missæ sacrificium, non immediatè remittere peccata, sed tantum mediatè, impetrando auxilium, ad actum penitentia, quo peccata immediatè remittantur, colligitur ex verbis Tridentini jam relatis : Concilium enim explicans modum quo hoc sacrificium nobis peccata remittat : *Hujus, inquit, oblatione placatus Dominus gratiam (excitantem) & donum penitentia concedens, crimina & peccata, etiam ingentia, dimittit.* Quibus verbis aperte docet, sacrificium Eucharistia non remittere immediatè peccata, ut faciunt sacramenta Baptismi & Penitentia, sed tantum mediatè & remotè, impetrando à Deo gratiam prævenientem, quæ peccatores excitentur efficaciter ad contritionem aut attritionem cum sacramento, quorum vi immediatè remissio peccatorum obtineatur. Idque manifestè colligitur ex differentia quæ est inter sacramentum & sacrificium, in eo consistens, quod sacrificium immediatè refertur ad cultum Dei, & secundariò tantum, ac veluti per redundantiam, ad nostram utilitatem : sacramentum verò primariò est institutum, ad nostram sanctificationem : Ergo conveniens est, ut sacramentum quidem gratiam & remissionem peccati causet immediatè, sacrificium verò solummodo Deum placare habeat, eumque impellere ad excitandum in peccatore penitentia motum. Unde D. Thomas de his pro quibus hoc sacrificium offertur ait in 4. dist. 12. quæst. 2. art. 2. quæstione 2. ad 4. *Peccata mortalia in eis delet, non sicut causa proxima, sed in quantum gratiam contritionis eis impetrat.*

Quod diximus de prima gratia justificante, dicendum est de ejus augmento, illud nimirum mediatè tantum causari posse per Missæ sacrificium ; causare enim immediatè gratia augmentum, est effectus proprius Eucharistia, ut habet rationem sacramenti, & cibi spiritualis animæ, & aliorum sacramentorum, quæ primam gratiam justificationem in recipientibus prærequirunt, ad eoque sacramenta vivorum appellantur.

22. Ex his solum manet præcipuum fundamentum, quo Suárez, & Serra moventur ad negandum Missæ sacrificium causare primam gratiam & remissionem peccati ex opere operato. Quod enim (inquiunt) causat gratiam ex opere operato, potest facere de attrito contritum, vel etiam causare gratiam ultra subiecti dispositionem : Sed Eucharistia sacrificium neutrum habet, ut con-

Tom. V.

A stat ex suprà dictis : Ergò non causat primam gratiam & remissionem peccati ex opere operato.

Confirmatur : Quod causatur per modum impetrationis, non causatur ex opere operato : Sed remissio peccati & prima gratia, causantur à Missæ sacrificio per modum impetrationis ; quia, ut diximus, non dantur nisi quatenus impetratur auxilium quo peccatores ad penitentiam excitentur : Ergò non causantur ab illo ex opere operato.

Confirmatur ampliùs : Effectus qui causatur ex opere operato, causatur infallibiliter in non poenitentibus obicem : Sed remissio peccati non causatur infallibiliter in his pro quibus Missæ sacrificium offertur ; experientia enim constat, illud offerri pro multis peccatoribus, qui propterea non convertuntur, sed obstinati manent in suis peccatis : Ergò Missæ sacrificium non causat remissionem peccatorum mortalium ex opere operato.

Verum, ut dixi, hujusmodi instantia faciliè dilui possunt ex dictis. Ad primam enim respondeo distinguendo Majorem. Quod causat gratiam ex opere operato, potest facere de attrito contritum, si causet illam immediatè, sicut sacramenta, concedo Majorem. Si causet illam solum mediatè, impetrando dispositionem ad gratiam, seu auxilium ad ponendam talem dispositionem, ut facit hoc sacrificium, nego.

C Ad primam confirmationem, distinguo Majorem : Quod causatur per modum impetrationis, non causatur ex opere operato : si illa impetratio fiat mediâ oratione, concedo Majorem. Si illa impetratio fiat ex vi operis meritorij jam à Christo facti & patrati, nego Majorem. Sacrificium verò Missæ non est impetratorium auxilij ad penitentiam disponens & excitans, mediâ oratione, sed ex vi sua, id est ratione operis quod agitur, & ratione dignitatis tum rei oblatae, tum principalis offerentis, ut suprà ex Tridentino ostendimus : unde quamvis offerens minus principalis, nimirum Sacerdos, malus sit, valet tamen ad impetrandum tale auxilium.

D Ad secundam, nego Majorem universaliter sumptam : nam sacramentum Extreme Unctionis non causat infallibiliter sanitatem corporalem, & tamen illam causat ex opere operato ; & sacramentum Eucharistia causat ex opere operato auxilium efficax ad perseverandum, licet non causet illud infallibiliter. Similiter ergo quamvis remissio peccati non causetur infallibiliter in his pro quibus Missæ sacrificium offertur, non sequitur illud non causare remissionem peccatorum ex opere operato, in illis pro quibus offertur ; præsertim cum illi tali effectui sæpe apponant obicem, divinis motionibus & inspirationibus resistendo.

E Dico tertio, hoc sacrificium ex opere operato immediatè remittit penas ex condonatis peccatis sive mortalibus sive venialibus relictas.

Est communis inter Theologos, & probatur primò ex eo quod Tridentinum ubi suprà, dicit hoc sacrificium valere ad remissionem penarum tam pro vivis quam pro defunctis in purgatorio existentibus : Sed isti non potest valere mediatè, impetrando scilicet auxilium quo eliciant actum satisfactorium, ut patet, cum animæ in purgatorio existentes, non sint capaces activæ satisfactionis ; alioquin possent scriptas epurgatorio liberare, sed tantum satis-passionis, vel satisfactionis

si

ab

ab aliis applicata: Ergo hoc sacrificium immediate remittit penas ex condonatis peccatis mortalibus sive venialibus relictas.

89. Probat secundò ex D. Thoma hic quæst. 79. art. 5. in corp. ubi comparans Eucharistiam, ut habet rationem sacramenti, cum eadem, ut habet rationem sacrificii, dicit quod ut est sacramentum, non est instituta ad satisfaciendum, sed ad spiritualiter nutriendum per unionem ad Christum, & ad membra ejus, sicut & nutrimentum unius nutritio &c. In quantum verò est sacrificium, habet vim satisfactivam. Quibus verbis rationem insinuat quâ suaderi potest conclusio: Cum enim sacramenta essent instituta ad producendam gratiam, conveniens fuit ut sacrificium institueretur ad remittendam poenam peccatis condonatis debitam: nam quia remissio pœne non pertinet ad intrinsecam hominis sanctitatem, sicut remissio culpæ & justificatio; fieri potest per extrinsecam condonationem, absque intrinseca hominis mutatione; & ita hoc sacrificium est valde accommodatum ad hujusmodi effectum, quia sacrificium non solum operatur in offerentibus, sed etiam in his pro quibus offertur, etiam ipsi nihil operantibus aut recipientibus.

90. Dices, D. Thomam loco citato dicere quod hoc sacrificium causat hunc effectum secundum dispositionem subjecti; & secundum quantitatem sue devotionis & fervoris: Ergo non causat hunc effectum immediate ex opere operato, eo modo quo sacramenta producant gratiam.

Respondeo D. Thomam velle, quod sicut sacramenta quæ causant gratiam ex opere operato, conferunt illam in majori quantitate in subjecto magis disposito; ita & hoc sacrificium in subjecto melius disposito, plures gradus pœnæ remittit. Unde si ille pro quo offertur, eliciat actum bonum satisfactorium ut quatuor, remittuntur ipsi octo gradus pœnæ, ex quibus quatuor correspondent actui satisfactorio, & quatuor ipsi sacrificio.

91. Dico quartò, valde probabile est hoc sacrificium remissionem peccatorum venialium aliquo modo immediate causare.

Explicatur conclusio: Dupliciter possumus excogitare quod hoc sacrificium remittat peccata venialia: Primò mediata, eo modo quo diximus de mortalibus, impetrando scilicet auxilium per quod homo eliciat actum qui sit formalis vel virtualis detestatio venialium; & hoc modo certum est quod saltem remittit venialia: hoc enim ad minus determinavit Tridentinum sess. 22. cap. 1. dum ait quod per hoc sacrificium, passionis Christi salutaris virtus in remissionem eorum: quæ à nobis quotidie committuntur peccatorum applicatur; hoc enim ad minus intelligi debet de remissione mediata, & per modum impetrationis prædicti auxilii. Secundò immediate, idque rursus dupliciter. Primò absque eo quod homo ponat ullum actum detestationis formalis aut virtualis, etiam imperfectæ; & hoc modo non existimo probabile posse remitti peccata venialia per hoc sacrificium; quia venialia non tolluntur de via ordinaria, sine aliqua mutatione hominis. Secundò potest fieri hæc remissio, ita ut homo ponat quidem aliquem actum, sed non ita perfectum, ut ex se sufficiat ad remissionem venialium, & tamen ex vi istius sacrificii remittantur, quod sufficit ad hoc ut hoc sacrificium dicatur immediate remittere venialia; sicut sacramentum

A poenitentia dicitur remittere mortalia immunitate ex opere operato, quia remittit etiam illi qui non habet nisi actum attritionis, qui de se immunitatem est ad remittenda mortalia.

Dico ultimò: Sacrificium Missæ non solum propitiatorium, sed etiam impetratorium, non solum valet ad remissionem peccatorum mortalium quam venialium, sed etiam ad omnia beneficia sive spiritualia sive temporalia obtinenda. Ita definitur in Tridentino sess. cap. 2. & can. 3. ubi non solum dicitur hoc sacrificio placari Deum ad conferendam remissionem, ac dimittenda ingentia & quotidiana peccata, sed etiam posse offerri pro omnibus necessitatibus.

Ratio etiam id suadet: Nam in lege naturæ in lege Moisaica, fuerunt sacrificia non solum propitiatoria, sed & pacifica, sive impetratoria, ut ex Genesi & Levitico notum est: Ergo et sacrificium Eucharistiæ perfectionem illorum minenter contineat; & sit (ut docet Tridentinum sess. citat. cap. 1.) oblatio illi quæ pertinet sacrificiorum, naturæ & legis tempore, limitibus figuratur, utpote quæ bonalia per se significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio, complectitur; valet debet, non solum ad Deum placandum propitiandum, venit etiam ad bona spiritualia & temporalia ab ipso impetranda. Unde Chrysostomus homil. 7. in Joan. Pro infirmis, & terra & mari, & universis orbis fructibus sacrificamus.

Ex dictis intelliges, unicum Missæ sacrificium, omnibus antiquæ legis sacrificiis æquivalere, necque eorum differentias & species per se modo modo continere: nam in lege Moisaica quatuor species sacrificiorum, quorum unus vocabatur holocausta, quæ ad solam Deum, & supremi quod in vitam & mortem habet dominij ostensionem, ordinata erant. Alia propitiatoria dicebantur, quæ pro peccatis præstitis offerebantur. Alia erant Eucharistica, ut pro gratiarum actione fiebant. Alia etiam impetratoria, quæ ad nova obtinenda à Deo beneficia referebantur. Verum Eucharistia sacrificium hæc omnia eminentissimo & perfectissimo modo præstat, nam & supremum quod Deum tantum & mortem habet dominij perfectè ostendit, ut art. 2. declaravimus, & peccatorum remissionem impetrat, ut supra ostensum est. Valeat tam ad reddendas Deo gratias pro acceptis beneficiis, juxta illud Prophetae Psalm. Contrastruam Domino pro omnibus quæ veniunt mihi. Calicem salutaris accipiam. Deum per illud innumera bona & spiritualia & temporalia nobis eventuant: Ergo omnes differentias & species veterum sacrificiorum perfectissimo modo continet. Unde Ecclesia sic ait Oratione lectionis post septimam Dominicam Pentecostes: Dux qui regium differentiam victimarum, novum sacrificium perfectione sanctificasti. Et Leo papa serm. 7. de Paschione: Per novum expletur sacrificium veterum differentia victimarum. Item Augustinus lib. 17. de civit. cap. 20. Id sacrificium successit omnibus sacrificiis veteris testamenti, quæ immolabantur in umbra futuri. Idem dicit lib. 6. contra Faustum cap. 5.